

SÆRUTSKRIFT

Høringsuttalelse om endringer i domstolstruktur

Saksnr	Utvalg	Møtedato
21/2022	Formannskapet	24.03.2022
23/2022	Kommunestyret	07.04.2022

Behandling i Kommunestyret – 07.04.2022:

Følgende deltok i debatten:

Viel Jaren Heitmann, Steinar Berthelsen, Kirsti Dammen Otterholt og Torun Andersen Hoff

Arbeiderpartiet ba om følgende protokolltilførsel:

1. For Rollag kommune gir gammel og ny domstolstruktur, rettssted Kongsberg tinghus. Altså ingen endring.
2. Ny domstolstruktur gir et større fagmiljø for Buskerud samla sett. Noe som vil gi mulighet for flere embetsdommere. Dette vil være en styrke spesielt i barnesaker og for saksbehandlingstid.
3. For ytterligere å styrke fagmiljø i Buskerud tingrett er økte bevilgninger nødvendig.

Ordfører fremmet følgende forslag til vedtak:

Rollag kommune sender inn følgende hørings svar om domstolstruktur:

Innledningsvis er det Rollag kommunes mening at det er riktig beslutning å reversere domstolsreformene fra 2021 og at Kongsberg og Eiker tingrett gjenoprettes som selvstendig tingrett med stedlig ledelse.

Dersom Rollag skal fungere godt som kommune, er det viktig og riktig at det er nærhet til domstolen. Barnesaker, stillingsvernsaker, erstatningssaker og saker knyttet til offentlig myndighetsutøvelse, vurderes i domstolen. Derfor vil det være fellestrekk at vitneforklaringer er sentrale beviser og at sakene har relativt mange vitner. Lokal tilstedeværelse med Kongsberg som nærmeste rettssal vil være viktig for oss i Rollag.

Erfaringene med Covid 19-pandemien tilsier også at samfunnskritisk virksomhet som tingrettene blir mindre sårbare med desentralisert struktur. Rollag kommune mener at den situasjonen vi har vært gjennom, tilsier en helt annen tenkning rundt desentraliserte oppgaveløsninger og mulighet for å opprettholde selvstendige virksomheter i krisetid.

De fleste innbyggerne vil før eller siden ha behov for tingrettens tjenester, enten i form av eksempelvis skiftesaker, eller som aktører i saker som angår straff, konkurs eller barn. I tillegg har en betydelig andel av innbyggerne stilt seg til disposisjon for rettshåndhevelsen

som meddommere i tingrett og lagmannsrett. Slike tjenester og frivillig deltakelse er en viktig del av lokaldemokratiet og rettssikkerheten til innbyggerne.

Nærhet til en stedlig, selvstendig domstol vil også bidra til å etablere gode faglige juridiske miljøer med lokale advokatkontorer. Innbyggere og næringsliv i regionen har tilgang til flere lokale advokatkontorer som kan bistå i juridiske spørsmål. Tilsvarende andre kompetansemiljøer vil disse i stor grad vurdere sin lokalisering ut fra samfunnets øvrige organisering, og kommunen ser det som en reell fare at et svekket uavhengig rettssted i Kongsberg, vil føre til at det generelle juridiske miljøet i Kongsberg og Numedal vil bli svekket.

Arbeiderpartiet fremmet følgende forslag til vedtak:

1. For Rollag kommune gir gammel og ny domstolstruktur, rettssted Kongsberg tinghus. Altså ingen endring.
2. Ny domstolstruktur gir et større fagmiljø for Buskerud samla sett. Noe som vil gi mulighet for flere embetsdommere. Dette vil være en styrke spesielt i barnesaker og for saksbehandlingstid.
3. For ytterligere å styrke fagmiljø i Buskerud tingrett er økte bevilgninger nødvendig.

Votering:

Ordførers og Arbeiderpartiets forslag til vedtak ble satt opp mot hverandre til votering.

Ordførers forslag til vedtak fikk 8 stemmer (Senterpartiet).

Arbeiderpartiets forslag til vedtak fikk 7 stemmer (Arbeiderpartiet).

Ordførers forslag til vedtak ble vedtatt med 8 mot 7 stemmer.

Vedtak i Kommunestyret – 07.04.2022:

Rollag kommune sender inn følgende hørings svar om domstolstruktur:

Innledningsvis er det Rollag kommunes mening at det er riktig beslutning å reversere domstolsreformene fra 2021 og at Kongsberg og Eiker tingrett gjenopprettes som selvstendig tingrett med stedlig ledelse.

Dersom Rollag skal fungere godt som kommune, er det viktig og riktig at det er nærhet til domstolen. Barnesaker, stillingsvernsaker, erstatningssaker og saker knyttet til offentlig myndighetsutøvelse, vurderes i domstolen. Derfor vil det være fellestrekk at vitneforklaringer er sentrale beviser og at sakene har relativt mange vitner. Lokal tilstedeværelse med Kongsberg som nærmeste rettssal vil være viktig for oss i Rollag.

Erfaringene med Covid 19-pandemien tilsier også at samfunnskritisk virksomhet som tingrettene blir mindre sårbare med desentralisert struktur. Rollag kommune mener at den situasjonen vi har vært gjennom, tilsier en helt annen tenkning rundt desentraliserte oppgaveløsninger og mulighet for å opprettholde selvstendige virksomheter i krisetid.

De fleste innbyggerne vil før eller siden ha behov for tingrettens tjenester, enten i form av eksempelvis skiftesaker, eller som aktører i saker som angår straff, konkurs eller barn. I tillegg har en betydelig andel av innbyggerne stilt seg til disposisjon for rettshåndhevelsen som meddommere i tingrett og lagmannsrett. Slike tjenester og frivillig deltakelse er en viktig del av lokaldemokratiet og rettssikkerheten til innbyggerne.

Nærhet til en stedlig, selvstendig domstol vil også bidra til å etablere gode faglige juridiske

miljøer med lokale advokatkontorer. Innbyggere og næringsliv i regionen har tilgang til flere lokale advokatkontorer som kan bistå i juridiske spørsmål. Tilsvarende andre kompetansemiljøer vil disse i stor grad vurdere sin lokalisering ut fra samfunnets øvrige organisering, og kommunen ser det som en reell fare at et svekket uavhengig rettssted i Kongsberg, vil føre til at det generelle juridiske miljøet i Kongsberg og Numedal vil bli svekket.

Behandling i Formannskapet – 24.03.2022:

Følgende deltok i debatten:

Steinar Berthelsen

Ordfører fremmet følgende forslag til vedtak:

Saken sendes til kommunestyre for drøfting uten innstilling.

Votering:

Ordførers forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i Formannskapet – 24.03.2022:

Saken sendes til kommunestyre for drøfting uten innstilling.

Utvalgsleders forslag til vedtak:

Saken legges fram for kommunestyret til drøfting.

Saken gjelder:

Høringsuttalelse til forslag til endringer i domstolstrukturen.

Saksopplysninger:

Justis- og beredskapsdepartementet har den 26.01.2022 sendt ut forslag om å gjeninnføre domstolstrukturen fra før domstolreformen 2021 på høring, jf. Prop. 11 L (2020-2021) og Innst. 134 L (2020-2021). Høringsnotat- og brev følger vedlagt i sin helhet.

Bakgrunn for høringen:

Endringer i rettskretsene og de faste rettsstedene fastsettes av Kongen i statsråd, men skal forelegges for Stortinget, jf. domstolloven § 22 og § 25 første ledd. Regjeringen ønsker å sikre innbyggerne i hele landet god rettssikkerhet og tilgjengelige tjenester.

Tilgjengelige domstoler med nærhet til brukerne er viktig for tilliten til domstolene. Gjennom flere år har det vært en utvikling fra mindre lokale domstoler til større kollegiale enheter. Å ikke ha stedlig ledelse vil over tid kunne gå utover hvordan ressursene blir fordelt og svekke grunnlaget for å opprettholde lokale domstoler.

I tråd med Hurdalsplattformen, foreslår derfor departementet at strukturen for domstolene fra før domstolreformen 2021 i utgangspunktet gjeninnføres.

Regjeringen ønsker at domstolstrukturen har bedre lokal forankring. I Domstolkommisjonen, som skrev rapporten som dannet grunnlaget for reformen, var mindre byer og kommuner, og små og mellomstore domstoler, i for liten grad representert. Ettersom Hurdalsplattformen gjør unntak for domstoler der domstolleder, kommunene i rettskretsen og de ansatte gjennom sine tillitsvalgte er enige om å opprettholde dagens struktur, er det særlig viktig for regjeringen at disse gruppene uttaler seg om forslagene i høringsnotatet.

Utfordringsbildet i domstolene er sammensatt. Det er blant annet utfordringer knyttet til for lang saksbehandlingstid, fagmiljøene i mindre domstoler er sårbare, og saker som involverer sårbare parter, som for eksempel barn, avgjøres i for stor grad av dommerfullmektiger, som er mindre erfarne enn embetsdommere. De samlede ressursene bør utnyttes på en god måte. Regjeringen vil stryke de lokale domstolene og gjøre dem mindre sårbare. Dette er særlig viktig ved en gjeninnføring av tidligere domstolstruktur. Under den tidligere strukturen hadde en fjerdedel av tingrettene bare en embetsdommer, og en eller flere dommerfullmektiger.

Allerede i tilleggsproposisjonen til statsbudsjettet for 2022 har regjeringen foreslått å bevilge 20 millioner kroner til å ansette flere embetsdommere ved rettssteder der det er få embetsdommere i dag.

Flere embetsdommer vil redusere behovet for å bruke dommerfullmektiger i barnesaker. Dette bidrar til å styrke barns rettsikkerhet. Regjeringen vil legge til rette for at domstolene kan samarbeide bedre. Departementet vil derfor blant annet vurdere hvordan vi bedre kan utnytte eksisterende regler i domstoloven for å fremme fleksibilitet, samtidig som vi ivaretar de hensyn som begrunner ønsket om å gjeninnføre tidligere struktur.

For jordskifterettene foreslåes det tiltak som lønnsløft og kompetanseheving for å bedre rekruttering.

Historikk:

Den 26.04.2021 ble Drammen, Hallingdal og Kongsberg og Eiker tingrett slått sammen til en felles domstol som heter Buskerud tingrett. Buskerud tingrett har fire rettssteder (Drammen-, Hallingdal-, Hokksund- og Kongsberg tinghus) det vil si at saker skal i utgangspunktet behandles ved det rettsstedet der de hører hjemme geografisk. Rollag kommune sogner i dag til Buskerud tingrett med Kongsberg tinghus som rettssted.

Før domstolreformen i 2021 sognet Rollag til Kongsberg og Eiker tingrett med Kongsberg tinghus som rettssted.

Frist for høringsuttalelse er satt til 26.04.2022.

Vurdering:

I høringen blir kommunen bedt om å vurdere muligheten for tilpasninger i regelverket, innspill til hvordan en ordning med felles saksinntak kan innrettes og eventuelle andre tiltak som kan iverksettes for å bedre ressursutnyttelsen. Kommunen blir også bedt om å gi innspill i forhold til hvordan mindre domstoler kan styrkes for å redusere sårbarheten ytterligere.

Høringsrunden vil også kunne avdekke behov for mindre justeringer av rettskretsene, for eksempel ved overføring av enkelte kommune mellom rettskretsene.

Departementet har også bedt om innspill til ytterligere tiltak for å ivareta barns rettsikkerhet og i forhold til hvordan man ved ytterligere tiltak kan ivareta de særlige utfordringene til jordskifterettene.

Fordeler og ulemper kommunen vil ha ved å gjeninnføre domstolstrukturen før 2021 vil være avhengig av hva det vurderes etter. Større fagmiljøer i en større domstol bør ha potensiale for å kunne sikre bedre tjenester, men kan også reduserer lokalkunnskap, tillitt og tilgjengelighet for innbyggere. Mindre domstoler kan få mer sårbare fagmiljøer, men vil kunne dra fordeler av bedre lokalkunnskaper, tillit og tilgjengelighet for innbyggere

Saken har stor politisk oppmerksomhet og sakens karakter tilsier at det ikke er naturlig at rådmannen fremmer et forslag til høringsuttalelse. Rådmannen velger derfor å legge fram saken til kommunestyret uten forslag til høringsuttalelse.

Konklusjon:

Saken legges fram for kommunestyret til drøfting.

Vedlegg

- 1 Høringsbrev - endringer i domstolstruktur.pdf
- 2 Høringsnotat - endringer i domstolstruktur.pdf